

Y Pwyllgor Menter a Busnes

Dyddiad: 20 Hydref 2011

Amser: 10:00am hyd 11:00am

Teitl: Papur tystiolaeth - Llywodraeth Leol a Chymunedau, Dyraniadau'r Gyllideb Ddrafft ar gyfer Trafnidiaeth 2012-13

1. Cyflwyniad

Mae'r papur hwn yn rhoi sylwadau a gwybodaeth i'r Pwyllgor am y cynigion cyllidebol ar gyfer y rhaglenni Llywodraeth Leol a Chymunedau i'r dyfodol, fel y'u hamlinellir yn y Gyllideb Ddrafft a osodwyd ar 4 Hydref 2011. Mae'n ymdrin â'r meysydd hynny sydd o fewn cylch gwaith y Pwyllgor Menter a Busnes, sef Trafnidiaeth.

2. Cefndir

O gymharu â'r cynlluniau dangosol ar gyfer 2012-13 a gyhoeddwyd yng Nghyllideb Derfynol 2011-12 (fel y'u hailddatganwyd yn seiliedig ar y strwythur newydd yng Nghyllideb Atodol Gyntaf 2011-12), mae dyraniad y Gyllideb Ddrafnidiaeth o fewn cyfanswm y dyraniad MEG Llywodraeth Leol a Chymunedau wedi gostwng £ 61.4m yn 2012-13 a £ 61.4m yn 2013-14. Mae'r cynllun dangosol ar gyfer 2014-15, a gyhoeddir am y tro cyntaf, £0.7m yn fwy nag yn 2013-14. Daw'r newidiadau hyn o ganlyniad i ostyngiad mewn cyllidebau nad ydynt yn arian parod, sy'n cael ei egluro yn nes ymlaen yn y papur hwn, a dyraniad ychwanegol yn 2014-15 o ran Tocynnau Teithio Rhatach.

Mae'r tabl ariannol cryno canlynol yn dangos yr effaith gyffredinol ar y gyllideb Ddrafnidiaeth gyda chyllideb sylfaenol y Terfyn Gwariant Adrannol (DEL). Nid yw hyn yn cynnwys Gwariant a Reolir yn Flynyddol (AME) sydd y tu allan i DEL Llywodraeth Cymru. Mae'r tabl hefyd yn dangos y newid i'r gyllideb yn ariannol mewn £000 ac yn ganrannol, o gymharu â'r flwyddyn flaenorol, a'r newid ariannol mewn £000 o gymharu â'r gyllideb flaenorol (mewn llythrennau italig).

Tablau Ariannol Cryno:

Trafnidiaeth

				£000
	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15
DEL Refeniw	436,263*	432,729	434,830	435,571
<i>Newid mewn £000 o Gymharu â'r Cynllun</i>		<i>(61,419)</i>	<i>(61,419)</i>	<i>741</i>

<i>Blaenorol</i>				
DEL Cyfalaf	234,397	218,023	194,349	194,349
<i>Newid mewn £000 o Gymharu â'r Cynllun Blaenorol</i>		0	0	0
Cyllideb Sylfaenol y DEL	670,660	650,752	629,179	629,920
<i>Newid mewn £000 o Gymharu â'r Cynllun Blaenorol</i>		(61,419)	(61,419)	741

*** Fel y'i hailddatganwyd yn y Gyllideb Atodol Gyntaf**

Ceir dadansoddiad o'r gyllideb sylfaenol a'r newidiadau arfaethedig hyd at lefel y Camau Gweithredu yn Atodiad A.

3. Trosolwg o'r Gyllideb

Mae trafndiaeth yn faes sy'n galluogi sawl agwedd o'r economi yng Nghymru. O fewn maes trafndiaeth ein nod yw cefnogi cymdeithas fodern sy'n cynnwys lefelau uchel o symudedd. Mae'r rhwydwaith trafndiaeth yn gwneud cyfraniad hanfodol at leihau tlodi drwy gefnogi twf economaidd, cysylltu pobl â swyddi, symud cynnyrch i farchnadoedd a chefnogi masnach ddomestig a rhyngwladol; a thrwy hynny yn helpu i hyrwyddo mwy o gynhwysiant cymdeithasol a sicrhau bod cymunedau'n gynaliadwy.

Fel rhan o'r Gyllideb Ddrafft, dyrannwyd £0.7m yn ychwanegol yn 2014-15 **ar gyfer teithiau bws am ddim i bensiynwyr a phobl anabl a'u gofalwyr.**

Y newid mawr arall i'r dyraniadau Refeniw Trafndiaeth yw bod y gyllideb Drafndiaeth nad yw'n arian parod yn gostwng £61.5m o 2012-13 ymlaen. Mae'r gyllideb hon yn darparu ar gyfer dibrisiant y rhwydwaith cefnffyrdd a'r amhariad arni. Er y gall fod yna gryn dipyn o amrywiaeth yn y taliadau yn erbyn y gyllideb hon, ar sail y perfformiad alldro blaenorol cytunwyd y bydd y gyllideb yn aros yn ddigyfnewid ar lefelau 2011-12 o £108.7m. Bydd adolygiadau parhaus o'r tueddiadau ym mhrisiad a thaliadau dibrisiant y cefnffyrdd yn parhau i lywio lefel y ddarpariaeth nad yw'n arian parod fydd yn ofynnol i'r dyfodol.

Yn olaf, mae'r dyraniad Refeniw Trafndiaeth o 2012-13 ymlaen hefyd yn cynnwys £0.130m atodol yn sgil trosglwyddo cyllid SUSTRANS o faes yr Amgylchedd a Datblygu Cynaliadwy.

Mae proffiliau'r cyllidebau o fewn maes Trafndiaeth wedi'u haddasu. Gan fod y cyllidebau hyn yn ymwneud â darpariaeth uniongyrchol, yn ogystal â rheoli cynlluniau a phrosiectau amrywiol megis Adeiladu Ffyrdd a Thocynnau Teithio Rhatach, bu'n rhaid newid proffiliau'r ddarpariaeth a'r galw. Mae'r newidiadau i'r dyraniadau refeniw ar lefel Camau Gweithredu yn adlewyrchu'r

amcangyfrifon diwygiedig ar gyfer gweithgareddau sy'n ymateb i'r galw, megis Hawliadau Trydydd Parti, a diwygiadau i'r cydbwysedd refeniw / cyfalaf o fewn y Grant Diogelwch Ffyrdd.

Bydd y cyllidebau cyfalaf ar gyfer Trafnidiaeth yn parhau i fod yn gyfyngedig, gyda gostyngiadau o gymharu â lefelau 2011-12 yn unol â'r cynlluniau a gyhoeddwyd yn flaenorol. Mae'r newidiadau i'r dyraniadau cyfalaf ar lefel Camau Gweithredu yn deillio o addasu prosiectau rheilffyrdd mawr, ac addasu costau adeiladu cynlluniau ffyrdd.

4. Y Gronfa Cyfalaf a Gedwir yn Ganolog

Mae'r ceisiadau am gyllid cyfalaf ychwanegol yng Ngham 1 y Gronfa Cyfalaf a Gedwir yn Ganolog wedi'u cymeradwyo. Bydd y rhain yn werth cyfanswm o £14.2m dros y cyfnod 2011-12 i 2012-13. Y prosiectau a gymeradwywyd yw Gwelliant A470 Maes yr Helmau i Cross Foxes (£5.2m), A470 Gelligemlyn (£6.0m), a gwelliannau i'r seilwaith rheilffyrdd ar rwydwaith Cymoedd Caerdydd (£2.96m). Gwneir y dyraniadau ar gyfer y rhain drwy broses y Gyllideb Atodol.

Rydym yn trafod camau nesaf proses y Gronfa Cyfalaf a Gedwir yn Ganolog gyda'r tîm Buddsoddi Strategol.

Mae pwyslais y cymorth ar gyfer ffyrdd a thrafnidiaeth gyhoeddus, o ran y gyllideb sydd ar gael, yn parhau i fod ar drafnidiaeth gyhoeddus. Bydd yn parhau i godi o 61% yn 2011/12 i 64% 2012/13 (heb gynnwys adnoddau nad ydynt yn arian parod a benthyciadau â chymorth). Bydd ymarfer blaenoriaethu y Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol, a drafodir yn ddiweddarach yn y papur hwn, yn pennu beth fydd y cydbwysedd hwn yn y dyfodol.

5. Y Rhaglen Lywodraethu

Mae'r blaenoriaethau tymor byr a hirdymor ar gyfer Trafnidiaeth yn cynnwys y canlynol:

- Blaenoriaethu'r Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol;
- Achosion busnes ar gyfer trydaneiddio'r rheilffordd i Abertawe a Thrydaneiddio Rheilffyrdd y Cymoedd;
- Parhau â'r cynllun Teithio Rhatach ac ymestyn y cynllun i gynnwys cyn-filwyr a anafwyd yn ddifrifol;
- Deddfwriaeth yn y maes Cerdded a Beicio.

Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol

Nid yw'r Gyllideb Ddrafft yn adlewyrchu effaith bosibl blaenoriaethau'r Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol a gyhoeddir yn ddiweddarach eleni. Mae gwaith ar y gweill i flaenoriaethu ymyriadau yn y Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol er mwyn sicrhau bod y cyllid trafndiaeth presennol yn cael ei ddefnyddio'n effeithiol a bod lefel yr adnoddau yn gwella. Mae'r ymarfer blaenoriaethu yn

ceisio sicrhau mwy o gydweithio ag awdurdodau lleol, a rhyngddynt. Pan wneir penderfyniadau buddsoddi i'r dyfodol, rhoddir blaenoriaeth i sicrhau mwy o symudedd a hwyluso datblygiad economaidd a chymdeithasol. Bydd ymyriadau yn cael eu hystyried ar sail eu cyfraniad at wella capasiti a dibynadwyedd y prif goridorau strategol Traws-Ewropeaidd o'r dwyrain i'r gorllewin yng Nghymru.

Cyllido Rheilffyrdd

Rhennir y ddarpariaeth ar gyfer Cyllid Rheilffyrdd yn y cyfnod 2012/13 - 2014/15 rhwng darparu gwasanaethau a gwella seilwaith y rhwydwaith fel a ganlyn

£000

	2012-13	2013-14	2014-15
Darparu Gwasanaethau	172,371	171,579	171,579
Seilwaith y Rhwydwaith	47,142	27,426	27,426

Mae proffil Seilwaith y Rhwydwaith yn adlewyrchu proffiliau'r prosiectau arfaethedig gan gynnwys y buddsoddiad De i'r Gogledd sylweddol sydd ar y gweill ar gyfer y flwyddyn ariannol nesaf.

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwmo i sicrhau bod gan Gymru system reilffyrdd fodern ac effeithlon. Bydd trydaneiddio rheilffyrdd yng Nghymru yn allweddol i hyn ac rydym yn cydweithio'n agos â'r Adran Drafnidiaeth (DfT) i adolygu'r achos busnes dros drydaneiddio yr holl ffordd i Abertawe, yn ogystal â datblygu'r achos busnes dros Drydaneiddio Rheilffyrdd y Cymoedd. Mae Trafnidiaeth hefyd yn edrych ar sut orau i fwrw ymlaen â'r ymrwymiad i fynd ar drywydd datganoli mwy o benderfyniadau i Gymru, er mwyn sicrhau bod gan Lywodraeth Cymru fwy o ddylanwad dros y rheilffyrdd yng Nghymru, ac atebolrwydd amdanynt. Mae'r datblygiadau allweddol hyn yn ymwneud â pholisi, felly ni fydd yna unrhyw oblygiadau o ran gwariant o fewn cyfnod y Gyllideb hon.

Bydd y Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol hefyd yn ymdrin ag elfennau o'r gweithgarwch rheilffyrdd, a bydd canlyniadau proses flaenoriaethu'r Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol yn dylanwadu ar union gydbwysedd y cyllid.

Tocynnau Teithio Rhatach

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwmo i barhau â'r cynllun Tocynnau Teithio Rhatach. Cytunwyd ar becyn cyllid tair blynedd ar Docynnau Teithio Rhatach yn dilyn trafodaethau gydag awdurdodau lleol a'r Cydffederasiwn Cludiant Teithwyr, gyda chyfraniad y gyllideb Drafnidiaeth wedi'i gapio ar £59.4m yn 2011-12, a £62.9m yn 2012-13 a 2013-14. Caiff y cydbwysedd rhwng cyllid cyfalaf a refeniw o fewn y Gyllideb ei bennu yn ystod y flwyddyn, ar sail y galw am y cynllun a'i weithrediad. Mae hyn yn cynnwys cytundeb i ymestyn y cynllun i gyn-filwyr a anafwyd yn ddifrifol.

Cyhoeddwyd yn ddiweddar y byddai'r Cynllun Tocynnau Trên Rhatach yn

parhau ar gyfer 2011/12 a 2012/13. Mae costau'r cynllun wedi'u cynnwys yn y cynlluniau cyllideb hyn.

Disgwylir i'r Fenter Tocynnau Teithio Rhatach ar Drafnidiaeth Gymunedol ddod i ben ym mis Mawrth 2012, a bydd unrhyw gyllid ar gyfer y cynllun hwn yn y dyfodol yn amodol ar flaenoriaethau'r Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol.

Deddfwriaeth Cerdded a Beicio

Rydym wedi ymrwymo, ynghyd â'n partneriaid, i gefnogi cerdded a beicio yng Nghymru. Mae newid ymddygiad yn ganolog i gyflawni'r ymrwymiad hwn fel bod mwy o bobl, o bob oed, yn cerdded a beicio yn fwy aml. Rhaid i ni sicrhau bod ein polisïau, ein deddfwriaeth, ein canllawiau a'n seilwaith yn cefnogi hyn. Fel arall, ni fydd y newid ymddygiadol angenrheidiol yn digwydd ac ni fyddwn yn gallu darparu'r manteision i gymdeithas yn gyffredinol, o ran ffyrdd o fyw iachach a'n heffaith ar yr amgylchedd.

Bydd y Mesur Priffyrdd a Thrafnidiaeth (Llwybrau Beicio) yn creu sylfaen deddfwriaethol mwy cadarn, a fydd yn sicrhau y gall awdurdodau lleol ddarparu trafndiaeth amgen wirioneddol, wedi'i hintegreiddio â dulliau trafndiaeth eraill ac sy'n briodol ar gyfer y cymunedau y maent yn eu gwasanaethu.

Bydd angen i ni gynllunio ein buddsoddiad i ganolbwyntio ar ddarparu cyfleoedd diogel a deniadol i bobl feicio os ydym am i'n trefi a'n dinasoedd gystadlu yn rhyngwladol.

£5m yw lefel gyfredol y cyllid ar gyfer gweithredu cynlluniau cerdded a beicio Llwybrau Diogel mewn Cymunedau. Mae'r cymorth ar gyfer Cerdded a Beicio yn cael ei ystyried fel rhan o broses flaenoriaethu y Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol.

Ni fyddwn yn rhoi pwysau deddfwriaethol gormodol ar awdurdodau lleol heb sicrhau bod cefnogaeth briodol ar gael wrth gyflwyno cynlluniau yn ogystal â chyllid i helpu i gyflawni a chynnal y cynlluniau hyn.

Canolfannau Teithio Cynaliadwy

Bydd y cyllid ar gyfer Canolfannau Teithio Cynaliadwy yn 2011-12 yn £4.5m o arian cyfalaf a £1.5m o arian refeniw. Bydd lefelau cyllid y dyfodol yn amodol ar ystyriaethau blaenoriaethu y Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol.

6. Asesiadau o'r Effaith

Wrth bennu dyraniadau'r gyllideb, ystyriwyd yn ofalus effaith y newidiadau ar gydraddoldebau. Fel rhan o broses gyllideb y llynedd, cynhaliwyd cryn dipyn o waith i asesu effaith y cynlluniau a gyhoeddwyd gennym ar gydraddoldeb. Nid yw'r prif dybiaethau sy'n sail i'r dyraniadau eleni wedi newid ers cynlluniau'r llynedd. Mae'r cynnydd mewn dyraniadau ar gyfer blaenoriaethau megis y

teithiau bws am ddim i bensiynwyr a phobl anabl a'u gofalwyr yn 2014-15 hefyd yn tanlinellu ein hymrwymiad i'r agenda cydraddoldeb. Cynhaliwyd Aseiad Effaith Cydraddoldebau sylweddol o'r Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol fel rhan o'r broses o'i ddatblygu ac mae hwn yn parhau i fod yn berthnasol ac yn gymwys. Er bod y proffiliau cyllid yn cael eu haddasu o fewn y cyllidebau, nid oes yna unrhyw effeithiau posibl o ran cydraddoldebau.

Carl Sargeant AC
Y Gweinidog Llywodraeth Leol a Chymunedau